

Fragment relacji świadka historii

ZOFIA GOGOLEWSKA

ur. 1946, Maszków

Zakres terytorialny i czasowy	Dzierżonów, lata 60. XX w.
--------------------------------------	----------------------------

Koleżeńskie relacje z młodzieżą żydowską w latach 60. XX wieku

Żyłam w takim czasie, gdy w Dzierżonowie było dużo Żydów. Jak podjęłam naukę w II Liceum Ogólnokształcącym, to miałam bardzo dużo koleżanek i kolegów żydowskich. Oni mieszkali tutaj od wielu lat. Długo miałam koleżankę, która nie wyjechała. Ale przyszedł czas, że oni musieli opuścić swoje mieszkanie. Wtedy straciłam z nimi kontakt. Chodziłam do klasy żeńskiej, w której miałam koleżanki Żydówki. W klasach integracyjnych też było dużo Żydów. Do tej pory pamiętam nazwiska niektórych moich koleżanek. Róża Goldfarb, jej tato miał szczotkarnię. Została jeszcze Bronia Zeldman. Pamiętam, jak oni pakowali bagaże w skrzynie, zostawiali mieszkania i opuszczali wszystko. Mam łzy w oczach. Nawet teraz się wzruszam. Przykro było, bo widziałam, jak przeżywają to rodzice moich koleżanek. Ale nie było wyboru. Nie mieli innej możliwości. Myśmy byli zżyci jako młodzież z ogólniaka. Odbываły się studniówki, zabawy, imprezy, zabawy w karnawale z uczniami z Radiobudy. Integrowaliśmy się bardzo ze sobą. Znaliśmy się wszyscy. To byli bardzo fajni koledzy. Rodzice naszych koleżanek i kolegów żydowskich mieli przede wszystkim sklepy, a także zajmowali stanowiska. To byli ludzie, którzy się liczyli w Dzierżonowie. Żyd miał fabrykę szczotkarską, sklep na Ząbkowickiej. Tato mojego kolegi i koleżanki był szewcem i prowadził warsztat na Ząbkowickiej. Wszyscy nosili do niego buty. Ta rodzina bardzo późno wyjechała, bo on zdecydował, że nie pojedzie. Dzieci wyjechały. Ale potem podjął decyzję, że jednak wyjeżdża i wyjechał. Miałam koleżankę Bronię Zeldman, którą wspominam ciągle, bo ona i jej rodzice zostali tutaj długo. Bronia mieszkała w Rynku. Jak wyjeżdżała w latach siedemdziesiątych, to ją żegnałam. Jej rodzice i siostra wyjechali wcześniej. Ona została tutaj, bo wyszła za mąż za Polaka. Później podjęła decyzję, że jednak wyjeżdża. Nie wiem, dlaczego podjęła taką decyzję? Ale postawiła warunek, że wyjedzie razem z mężem.

Data i miejsce nagrania	8 września 2021, Dzierżonów
Rozmawiał/a	Joanna Niemczyk
Redakcja	Jadwiga Horanin
Prawa	Forum Dialogu Między Kulturami